Kulleġġ Santa Margerita

Eżamijiet ta' Nofs is-Sena 2011

Il-Ħames Sena	Malti Kitba	Ħin: Siegħa u Kwart

Isem: ____ **Klassi:** __________

A. Aqra' sew is-silta li ġejja:

Il-Werżieq li Għanna s-Sajf Kollu

Darba waħda kien hemm werżieq li qabdu l-ġuħ. Fil-qrib kien hemm xi nemel ħdejn il-bieb tad-dar tagħhom. Huwa dar fuqhom u talabhom daqsxejn x'jiekol. Kontra kull regola tan-nemel, dawn waqfu mix-xogħol u daru fuqu: "Aqtagħlna l-kurżita', inti fis-sajf x'għamilt?" *(par. 1)*

"Gawdejt is-sajf. Għaddejt il-jiem tas-sajf rieqed fil-ħitan tas-sejjieħ biex niskansa mis-sħana tax-xemx, waqt li bil-lejl kont ngħanni għad-dawl tal-qamar," qal pront il-werżieq. "Ħafna drabi kelli noqgħod kwiet għax xi tfal xtaqu jaqbduni," kompla l-werżieq. *(par. 2)*

"X'kont tiekol?" staqsiet nemla żgħira li bħal xtaqet tgħaddi ħajja bħal dik. "Problema għall-ikel ma kellix. Kelli ikel kemm irrid. L-għelieqi kienu mimlijin tadam u għalhekk ma kellix għalfejn inħabbel rasi. Kelli festa t'ikel bnin mnejn nagħżel," wieġeb il-werżieq. *(par. 3)*

"Kif allura, qatt ma ħsibt biex tfaddal xi ftit għall-jiem tax-xitwa?" staqsa nemlu iswed. "Ma ħsibtx li kelli għalfejn, ħsibt li dawk l-għelieqi tat-tadam ma kienu sejrin jispiċċaw qatt. Meta bidwi kien jaqla' għalqa tadam, kont nimxi ftit passi u mmur fl-għalqa l-oħra. Iżda ħej, sa ftit jiem qabel l-ewwel xita, il-bidwi qala' it-tadam kollu u ma bqajtx insib x'niekol. Kien għalhekk li llum ġejt għandkom nittallab ftit ikel."
(par. 4)

"Tajjeb wisq," qalulu n-nemel, "Aħna min-naħa tagħna ma nsibu xejn ħażin li nagħtuk xi ħaġa x'tiekol. Nixtiequ li gawdejna s-sajf bħalek, iżda aħna magħmulin mod ieħor. Aħna ħsiebna dejjem fix-xogħol. Hekk darrewna u għallmuna, erfa' u sorr għal meta tiġi bżonn," temmew jgħidu n-nemel li raw kemm kien għażżien il-werżieq. "Mela tuni... għax ħa mmut bil-ġuħ," qalilhom il-werżieq. *(par. 5)*

"L-unika problema li għandna hija li aħna jkollna noqogħdu għall-istorja..." qallu nemlu bieżel. "Xi storja hi?" staqsa l-werżieq. "Tgħidlix li qatt ma smajtha l-istorja tal-bużnannu tiegħek, il-werżieq li qagħad jgħanni s-sajf kollu, imbagħad mar għand in-nemel biex jagħtuh x'jiekol.." qalulu n-nemel. *(par. 6)*

"Smajtha, ... dażgur li smajtha, ... imma tgħidulix li intom se tagħmlu bħall-antenati tagħkom?" staqsiehom il-werżieq, waqt li ma rax aktar in-nemel li daħlu f'darhom u qaflu l-bieb. *(par. 7)*

Issa wieġeb b'sentenzi sħaħ. Tagħmilx żbalji fil-kitba. (15-il marka)

1. Liema żewġ insettu jissemmew fl-istorja?

____(1)

2. Lil min talab il-werżieq biex jagħtuh xi ħaġa x'jiekol?

____(1)

3. Fejn għadda l-jiem sħan tas-sajf il-werżieq?

____(1)

4. X'kien jiekol fis-sajf il-werżieq?

____(1)

5. Għaliex ma ħabbilx rasu biex ifaddal ftit ikel għax-xitwa?

____(1)

6. X'għamel il-bidwi qabel m'għamlet l-ewwel xita?

____(1)

7. Għaliex in-nemel ma ridux jagħtuh ikel?

____(1)

8. Min taħseb li kien l-aktar insett bil-għaqal?

____(1)

9. Sib qawl mill-istorja.

____(1)

10. Mis-silta sib **kelma** jew **frażi** li tfisser:

i. ħaġa li tixtieq tkun taf *(par. 1)* ____________________(1)

ii. ħadt pjaċir *(par.2)* ____________________(1)

iii. biċċa nkwiet *(par. 3)* ____________________(1)

iv. tiġbor għall-futur *(par. 5)* ____________________(1)

v. xi ħadd li ma jrid jagħmel xejn *(par. 5)* ____________________(1)

vi. dawk li ġew qabilna *(par. 7)* ____________________(1)

B. Immarka Veru jew Falz bis-sinjal ✓.
L-ewwel waħda lesta. (5 marki)

		Veru	Falz
1.	Il-werżieq talab lin-nemel biex jagħtuh xi ħaġa x'jiekol.	✓	
2.	Il-werżieq qatta' s-sajf kollu jiġbor it-tadam għax-xitwa.		
3.	In-nemel huma insetti għażżenin ħafna.		
4.	Il-werżieq qatt ma ħabbel rasu dwar ix-xitwa.		
5.	L-għelieqi kienu dejjem mimlijin tadam is-sena kollha.		
6.	In-nemel ma mxewx mal-werżieq bħall-antenati tagħhom.		

Ċ. Aqta' sing taħt il-kelma li ma taqbilx mal-oħrajn.
L-ewwel waħda lesta. (5 marki)

1.	werżieq	naħla	nemla	Nina	nemusa
2.	tajjeb	brikkun	ħażin	għażżien	imqareb
3.	widnejn	għajnejn	spallejn	ħalq	saqajn
4.	dniefel	fkieren	qtates	żwiemel	dbielet
5.	talab	raqad	resaq	kiteb	telqet
6.	aħdem	għamel	agħfas	iftaħ	oħroġ

D. Daħħal l-artiklu. L-ewwel waħda lesta. (10 marki)

1. Toni Borg kien joqgħod _____ Isla.
2. Ħafna Maltin marru jgħixu _____ Kanada.
3. Poġġew ___ kotba fuq ___ mwejjed.
4. ___ Manikata huwa raħal tassew sabiħ.
5. Dawk li joqogħdu ___ Żurrieq jissejħu Żrieraq.
6. ___ arloġġ tal-knisja jżomm ħin tajjeb.
7. Ilbieraħ mort ___ Gudja, ___ Żejtun u ___ Fgura bir-rota.

E. Ifhem din is-silta. Wara daħħal <u>kelma</u> f'kull vojt li tagħmel sens f'din is-silta. L-ewwel waħda lesta. (10 marki)

Laura u Dylan kienu aħwa tewmin. Kellhom l-istess gosti u jħobbu l-istess **<u>affarijiet</u>**. Huma minn dejjem xtaqu li xi darba jrabbu xi kelb ____________. Huma kienu jħobbuhom wisq l-annimali. Meta għalqu disa' ____________, in-nannu ____________ tahom xi ħaġa tal-flus ____________ wieħed. Marru jiġru dlonk fil-____________ biex jixtru ġeru. Sid il-ħanut kellu għal bejgħ żewġ ġriewi sufin u ____________ ħafna. Xtaqu jixtruhom it-tnejn ____________ ma setgħux. Għalhekk xtraw wieħed ____________. L-aħwa ħadu l-ġeru magħhom. Ġabulu plattina bil-ħalib u _______ ikel ieħor. Għall-ewwel il-ġeru ma ried iduq ____________. Iżda ma damx ma beda jidra l-familja ġdida tiegħu.

F. Aqra sewwa. Imla l-vojt skond x'hemm fil-parenteżi. (10 marki)

Aħna l-familja tan-nemel. Aħna għandna dak li intom issejħulu sens ______ (**agħżel bejn ta, ta' jew taha**) komunita' għax ngħixu flimkien u naħdmu għal xulxin. Aħna ____________ **(il-preżent ta' għexna)** f'kolonja mwaqqfa' minn ____________ **(femminil ta' re)**. Din tbid ħafna ____________ **(plural ta' bajda)** matul ir-______________ **(kelma oħra għal saltna)** tagħha. Il-biċċa l-kbira tal-bajd isir nemel _______________ **(plural ta' ħaddiem)**. Jien li qiegħed _______________ **(preżent ta' ktibt)** dan it-tagħrif, fil-fatt jiena nemlu naħdem il-ħin kollu. Naħseb li tafuha l-istorja tal-______________ **(nom minn werżaq)** li qatta' s-sajf kollu jkanta, imbagħad meta ______________ **(verb minn w-s-l)** ix-xitwa miet bil-___________ **(il-maqlub ta' sħana)** u l-ġuħ.

Ġ. Daħħal kelma oħra flok dik li hemm fil-parenteżi.

Ħares lejn l-eżempju. (5 marki)

Kien **jum** (kelma oħra flok **ġurnata**) sabiħ. Kont bilqiegħda f' xatt il-baħar. Ġejt infittex il-__________________ (kelma oħra flok **skiet**). Fuq ix-__________________ (kelma oħra flok **orizzont**) rajt dgħajsa tal-qlugħ. Biż-żiffa qawwija d-dgħajsa bdiet titbandal fuq il- __________________ (kelma oħra flok **ħalel**) biex tasal fil-kenn ta' xi port. Is-sema __________________ (kelma oħra flok **blu**) nir kompla sebbaħ din ix-xena hekk sabiħa. Kemm nixtieq li din il-__________________ (kelma oħra flok **vaganza**) ma tispiċċa qatt.

G. Oħroġ l-imperattiv mill-għerq f'din is-silta.
Ħares lejn l-eżempju (5 marki)

1. Chris, **(ħ-r-ġ)** oħroġ il-ktieb tal-Malti u ibda aqra.
2. Tfal, **(d-ħ-l)** ________________ ġewwa għax sar il-ħin.
3. **(T-l-q)** ________________ kollox minn idejkom.
4. Frans u Rita, **(f-r-x)** ______________ s-sodda issa.
5. Pà, **(n-f-ħ)** ______________ it-tajer għax niżel.
6. **(B-r-x)** " ______________ l-ħajt għax ħa nbajduh," qal l-imgħallem lill-ħaddiema.

GĦ. Ikteb **komponiment** ta' madwar **120 kelma** dwar **WIEĦED** minn dawn is-suġġetti.

(20 marka)

1. **Ġurnata fl-għalqa tan-nannu.**

Għid kif qattajt il-ħin taħdem u tilgħab fil-kwiet tal-kampanja.

2. **L-annimal li nrabbi.**

Semmi l-annimal li trabbi. Minn fejn ġibtu?
X'okkażjoni kienet meta tawhulek? X'tagħtih jiekol?

3. **Il-Kompjuter.**

Meta nxtara? Kemm tgħaddi ħin quddiemu?
X'użu tagħmel minnu?

4. Djalogu bejn fjura u farfett.

Ikteb djalogu bejn fjura u farfett li għadu kemm mar iżurha.
X'ser jgħidu lil xulxin?

Titlu: ____

____

____

____

____

____

____

____

____

TMIEM IL-KARTA